ĠRAJJA TA' ERBA' KAPPILLANI

FR. GEOFFREY G. ATTARD

Fl-istorja tal-Knisja f'Għawdex insibu diversi każi fejn minn familja waħda, ħarġu diversi saċerdoti. Ħajjin fil-memorja kollettiva tal-poplu tagħna f'Għawdex, tissemma l-familja Zerafa tan-Nadur, il-Familja Grima magħrufa bħala Ta' Gulliermu fir-Rabat, Għawdex u l-Familja Gauci magħrufa bħala tad-Dublin ukoll mir-Rabat. Imbagħad fiż-żminijiet tagħna l-familja Curmi mix-Xagħra li tikkonsisti fi tliet aħwa li huma saċerdoti. Fl-imgħoddi, dawn il-każijiet kienu aktar spissi u wieħed jiltaqa' magħhom hu u jqalleb il-kotba tal-Istorja. Fost il-familji li taw diversi saċerdoti aktar lura fl-Istorja jissemmew l-aħwa Axiaq fundaturi tal-kolleġġjata tal-Għarb.[1]

ARĊIPRIET GĦALL-MATRIĊI

Il-familja ta' Dun Ġwann Maria Gauci, Arċipriet tal-Matriċi, hija waħda minn dawn il-familji. Dun Ġwann Maria kien arċipriet tal-Knisja Matriċi bejn l-1807 u l-1814.[2] Ftit li xejn għandna tagħrif aktar dwaru imma ċertament li studja fis-seminarju ta' Malta ladarba Għawdex sar djoċesi fl-1864 u kien wara din id-data, li l-kandidati għas-saċerdozju f'Għawdex bdew jistudjaw fis-seminarju tagħhom.

Dun Nikola Vella

TLIET KAPPILLANI GĦAX-XEWKIJA

DUN NIKOLA VELLA

L-Arċipriet Gauci kien jiġi z-ziju ta' Dun Nikol Vella[3], li kien kappillan tax-Xewkija mill-1803 sal-1805, jiġifieri għal kważi nofs ta' seklu.[4] Nikola Vella twieled fl-Għarb Għawdex fis-17 ta' April 1765 minn Pawlu u Evanġelista Gauci.[5] Din Evanġelista kienet tiġi oħt l-Arċipriet Dun Ġwann Maria Gauci. Il-parrokkat ta' Dun Nikol jibqa' jissemma fl-Istorja għaliex kien hu li kkummissjona lil Pietru Pawl Azzopardi sabiex jiskolpixxi fl-injam l-istatwa artistika ta' San Ġwann Battista li saret fissena 1845 u li llum hija l-istatwa titulari ta' din il-parroċċa.

Dun Pawl Grech

DUN PAWL GRECH

Wara l-mewt tal-Kappillan Vella, l-Isqof Monsinjur Publiju Maria Sant ħatar lil Dun Pawl Grech bħala kappillan tax-Xewkija. Dun Pawl twieled fl-Għarb Għawdex nhar it-22 ta' Frar 1788 minn Salvu u Klemenza mwielda Vella.[6] Din Klemenza kienet tiġi oħt il-Kappillan Dun Nikola Vella. Fl-1844 kien beda jaqdi l-missjoni saċerdotali tiegħu bħala vigarju kurat ta' zijuh stess. Hu kellu parrokkat qasir għaliex marad qasir il-għomor u miet f'Marzu 1854.[7]

DUN PIETRU PAWL CIANTAR

Mill-istess familja ta' Dun Nikola Vella u Dun Pawl Grech, ħareġ Dun Pietru Pawl Ciantar. Dun Pietru Pawl twieled ix-Xewkija fis-17 ta' Ġunju 1835, wild Pawlu Ciantar u Franġiska Grech[8]. Franġiska kienet tiġi oħt il-Kappillan Dun Pawl Grech. Dun Pietru Pawl inħatar kappillan tax-Xewkija fi Frar 1865[9], inqas minn sena wara t-twaqqif tad-djoċesi l-ġdida ta' Għawdex. Kien imbagħad fl-10 ta' Frar 1893 li x-Xewkija saret arċipretali u Dun Pietru Pawl sar l-ewwel arċipriet. Hu kien allura n-neputi ta' Dun Pawl Grech, wieħed mill-kappillani li mexxew il-parroċċa tax-Xewkija qabel żmienu. Bejn il-parrokkat ta' Dun Pawl Grech u dak ta' neputih Dun Pietru Pawl Ciantar, kien hemm il-parrokkati ta' Dun Demetriju Galea mill-Għarb u dak ta' Dun Pietru Bartolo mill-Għargħur Malta.

Fi żmien l-Arċipriet Ciantar, l-Arkeologu magħruf Malti Patri Manwel Magri SJ żar ix-Xewkija u ħa notamenti fuq il-fdalijiet arkeoloġiċi li nstabu fil-post fejn aktar tard inbniet ir-Rotunda l-ġdida.[10] Kien ukoll fi żmien dan l-Arċipriet, li l-festa ta' San Ġwann Battista ma baqgħetx aktar festa tal-obbligu. Dan il-fatt nikket għall-aħħar lill-Arċipriet Ciantar. Dun Pietru Pawl Ciantar miet fit-28 ta' Frar 1908, wara li kellu jiffaċċja l-marda kiefra tad-dijabete.

Dun Pietru Pawl Ciantar

KONKLUŻJONI

Hekk fil-qosor rajna kif tlieta mill-kappillani tax-Xewkija kienu qraba ta' xulxin u kif dawn kienu wkoll qraba ta' wieħed mill-arċipprieti tal-Matriċi fil-bidu tas-seklu tmintax. Jidher ċar li l-preżenza ta' saċerdot fil-familja kienet isservi ta' influwenza tajba fl-istess familja tiegħu u sservi bħala għajn ta' vokazzjonijiet ġodda. Ma jkunx sinjal ħażin jekk f'dan id-dawl, l-Istorja tirrepeti ruħha anke llum!

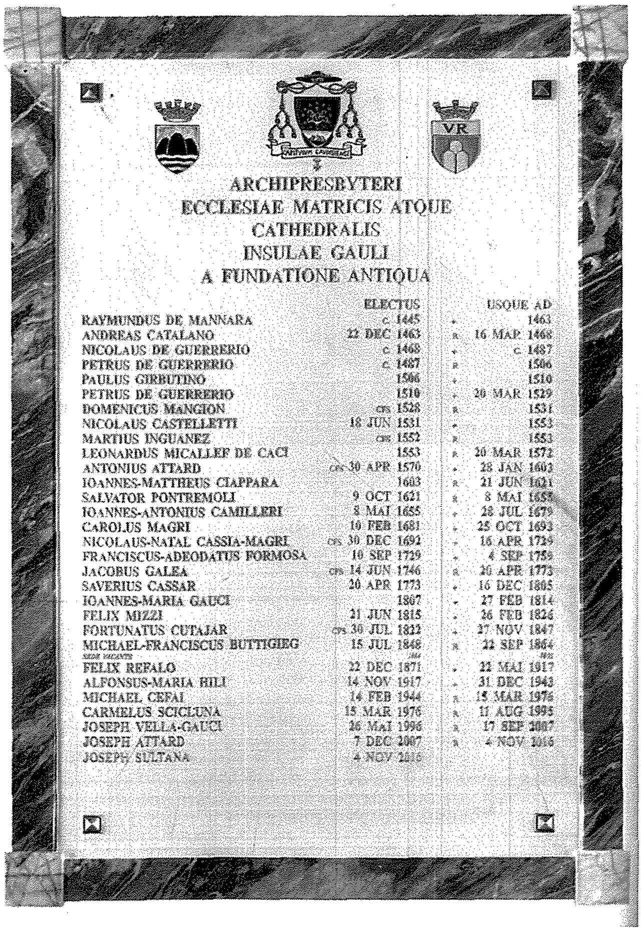

ARCHIPRESBYTERI
ECCLESIAE MATRICIS ATQUE
CATHEDRALIS
INSULAE GAULI
A FUNDATIONE ANTIQUA

	ELECTUS	USQUE AD
RAYMUNDUS DE MANNARA	c. 1445	1463
ANDREAS CATALANO	22 DEC 1463	16 MAR 1468
NICOLAUS DE GUERRERIO	c. 1468	c. 1487
PETRUS DE GUERRERIO	c. 1487	1506
PAULUS GIRBUTINO	1506	1510
PETRUS DE GUERRERIO	1510	20 MAR 1529
DOMENICUS MANGION	CPS 1528	1531
NICOLAUS CASTELLETTI	18 JUN 1531	1553
MARTIUS INGUANEZ	CPS 1552	1553
LEONARDUS MICALLEF DE CACI	1553	20 MAR 1572
ANTONIUS ATTARD	CPS 30 APR 1570	28 JAN 1603
IOANNES-MATTHEUS CIAPPARA	1603	21 JUN 1621
SALVATOR PONTREMOLI	9 OCT 1621	8 MAI 1655
IOANNES-ANTONIUS CAMILLERI	8 MAI 1655	28 JUL 1679
CAROLUS MAGRI	10 FEB 1681	25 OCT 1693
NICOLAUS-NATAL CASSIA-MAGRI	CPS 30 DEC 1692	16 APR 1729
FRANCISCUS-ADEODATUS FORMOSA	10 SEP 1729	4 SEP 1759
JACOBUS GALEA	CPS 14 JUN 1746	20 APR 1773
SAVERIUS CASSAR	20 APR 1773	16 DEC 1805
IOANNES-MARIA GAUCI	1807	27 FEB 1814
FELIX MIZZI	21 JUN 1815	26 FEB 1826
FORTUNATUS CUTAJAR	CPS 30 JUL 1822	27 NOV 1847
MICHAEL-FRANCISCUS BUTTIGIEG	15 JUL 1848	22 SEP 1864
SEDE VACANTE	1864	1871
FELIX REFALO	22 DEC 1871	22 MAI 1917
ALFONSUS-MARIA HILI	14 NOV 1917	31 DEC 1943
MICHAEL CEFAI	14 FEB 1944	15 MAR 1976
CARMELUS SCICLUNA	15 MAR 1976	11 AUG 1995
JOSEPH VELLA-GAUCI	26 MAI 1996	17 SEP 2007
JOSEPH ATTARD	7 DEC 2007	4 NOV 2016
JOSEPH SULTANA	4 NOV 2016	

Arċiprieti tal-Katidral

(Referenza)

1 Patrick Formosa, *A History of Għarb* (The Salesians of Don Bosco; Malta 2018), 66-67.
2 Joseph Bezzina, *The Gozo Cathedral. Its History and Treasures* (The Gozo Cathedral Chapter; Gozo 2017), 234.
3 Tagħrif mgħoddi lili mir-Riċerkatur u Awtur Anthony Farrugia mir-Rabat, Għawdex. Farrugia hu l-awtur ta' kotba dwar l-istatwa tal-Immakulata Kunċizzjoni fil-Knisja ta' San Franġisk (Victoria) u dik titulari ta' San Ġorġ ukoll fir-Rabat, Għawdex.
4 Serafin Borg, *Ix-Xewkija fi Ġrajjiet il-Kappillani u l-Arċiprieti Tagħha* (Progress Press; Malta 1978), 19.
5 Ibidem.
6 Ibid., 26.
7 Ibidem.
8 Ibid., 36.
9 Ibidem.
10 *Ix-Xewkija Tul iż-Żminijiet* (Orphans Press; Għawdex 1973), 12-13.